

F.H. 135
69

II d
110

De vitiis et moribus

DE
ARGUMENTIS
AD
MORES

INFRIMIS SPECTANTIBVS
IN

GYMNASIO MERSEBVR-
GENSI

IPSIS APRILIS CALENDIS

A.O.R. MDCCXXXIII.

HORA SECUNDA POMERIDIANA

PVBlice DICETVR,

AD QVOD

SVMOS RERVV SCHOLASTICARVM CVRATORES,
PATRONOS ATQVE FAVTORES,

QVO PAR EST,
CVLTV ET RITV

CONVOCAT

ERDMANN VHSE, RECT.

MERSEBVRGI,

LITERIS GOTTSCHIKIANIS.

Quam *Proverbiorum* invaluerit usus, latere nequit vel modice tantum in literis versatos, aut hominum fructus consuetudine, elegantisque sermo carere creditur suavissimis, non pauci sibi persuaserunt, si quidem Adagia in eodem non soleant esse obvia. Proverbia quoque esse Veriverbia est in proverbio, quamvis eorum multa rectissime habeantur falsiverbia, quorum Decades duas in Dissertatione quadam Academica anno superioris seculi nonagesimo secundo habita exhibuit Magnificus Dominus *Johannes Schmidius*, Theologus & Polyhistor apud Lipsienses longe celeberrimus, quæ inter occurrunt sequentia: *adamante durior; cornicibus voracior; cribro aquam haurire; cygna cantio; lescunia in cavea non canit; mulgere hircum; Phœnicis instar reviviscere; alpa cœcior; turdus ipse sibi malum cacat; turdo surdior; reliqua ibidem est legere.* Licet vero eorum plurima non satis firmo stare videantur talia, usus tamen & his in verbis ita suam exercere consuevit tyrannidem, ut nec lingua detur, nec disciplina, quibus sua non sint Proverbia. *Georg. Hieron. Welschius*, Medicus Augustanus, linguarum pene omnium & orientalium & Europæarum peritissimus, promiserat opus Adagiorum Panglottum, quod vero cum ipso intercidit. *Quirinus Kublmannus* pollicitus fuerat in Prodomo quinquenni sui, ut fossam recte inscripsit, mirabilis aliquid Adagiorum corpus univernale, sed spes ab eo facta eruditos fefellit. Inter Adagiorum collectores primi fuere: *Erasmus Roterdamus; Janus Gruterus; Ioh. Antonius Berluccius; Iosephus Langius; Ioh. Benzius; Iacobus Duportus; Zach. Boganus; Mich. Neander; Valent. Rotmarus; Rudolphus Goolenius; Barlandus; Eleron. Clocius; Andr. Schottus & Mich. Apostolius.* Atque hi, quos nominavi, Græca imprimis conscripserunt Adagia & Latina, præter quos alii alia congestere Proverbia, & quidem 1.) *Italica: Angelus Monosimus; Iulius Varinus; Orlandus Persuetus & Thomas Buonus.* 2.) *Gallica: Ioh. Regid. Nuceriensis; Elery de Belingen & le Duc.* 3.) *Hispanica: Fernandus Nunnez; Iuan de Mal. Lara; Iuan Soropan de Rieros*

63

85 Constantinus Hugenius. 4.) Belgica; Samuel Brum, & qui nominantur apud Gruterum Autores alii, 5.) Anglica; W^{il}h. Cambdenus; Jac. Howvel; Anonymus I. R.; Porvoel & Faustus Andrelinus. 6.) Germanica: Agricola; Frid. Petri; Sebast. Franck; Georg. Henischius; Eucharin. Eyring; Christoph. Lehmannus; Tappius; Paulus Winkler & Ioach. Pistorius. 7.) Polonica: Cnopius. 8.) Arabica; Ioseph. Scaliger, Thom. Erpenius & Andr. Tscherningius. 9.) Persica; Levinus Warnerus, vt in præfens omitam reliqua. Ex ipsis quoque disciplinis conquiſiverunt nonnulli Adagia, vt Excell. Dn. Ioh. Iacob Baierus Philosoph. & Medicus in Acad. Altofff. famigeratissimus, anno huius seculi undecimo Adagia quædam Medicinalia ad disputandum proposuit, quæ deinde Disputationes sub forma libelli An. 1718. vulgatæ. Non tædebit forte Lectorem è dictis Proverbiis conspiciere hic selectiora, qualia sunt: *non opus est medico valentibus, sed male habentibus; Medice cura te ipsum; novus Medicus, novum cæmeterium; mentiris ut Medicus; artem quævis terra alit; præſente Medico nihil nocet; uedice vivere est pessime vivere; ex sanitate sanitas; valere pancreatice vel athletee; virva mortis imago; felis cerebrum edit;* quod vltimum explicans non equidem inficiatur, cati cerebrum comestum rationem turbare atque memoriam, de hirsuti tamen illius quadrupedis carne tantum abesse sentit, vt noceat, vt Gallis potius in delicatissimis habeatur epulis, probando id exemplo Galli cuiusdam alios vernaculam suam docentis, qui propter felium capturam esumque frequentem increpitis ferculi istius dulcedinem miram hocce cogitatorum atque verborum nexu lepido probatum ivit: Was frisst Raß? Raß frisst Mauß; Mauß frisst Korn. Conſultissimus Dn. Ioh. Nic. Hertius anno 1699. Gissa-Hallorum, quo loco tunc temporis Iura docebat publice, Parœmias quasdam Iuris privati & publici Germanicas disputando defendendas suscepit, quas inter exstant, quæ sequuntur: *Ländlich, sittlich; Die Tochter frisst die Mutter; Es wird nie kein treuer Vormund gefunden; Gleiche Brüder, gleiche Rappen; Tausch ist kein Raub; Wann man mit leugnen könnte vom Galgen kommen, würde niemand gehangen; Gleich sucht sich, gleich findet sich; Die Kræe läßt das hüpfen nicht; Narren-Spiel will Raum haben; Er kan viel Handwerker; aber betteln ist das beste; Wann der Käyser stirbt/ setzt sich der König in den Sattel; Ein jeder Herr ist Pabst in seinem Land; Bürger und Bauer scheidet nichts dann die Mauer; Das Alter geseht vor; Reiche Weiber/ arme Kinder.* Non minus dantur Adagiorum sacrorum scriptores, collegeruntque Hebraica Plantarivius, Drusus & Buxtorffius. De Adagiis Novi Testamenti composuit Diatriben, Ioh. Vorſtius; Ioach. Zehnerus Adagiorum sacrorum scripsit Centurias quinque, in quem quoque consum venit Martinus Delrio, Hispanus, vel è folis Disquisitionibus suis Magicis satis notus. Palmaa vero Adagiis singularis præripuerunt, vt nonnullis audiunt, Proverbia Salomonis, sive eadem malueris Gnomas vocare aut Sententias, quas rex ille sapientissimus

mus

FX
Td
110
mus impulsu concepit Spiritus sancti, quem ducem omnium fidissimum
in publice perorando geminam vice secuti sunt aliquot fidei meae cre-
ditorum, cuius verbis fallere nesciis & in praesens insistere instituerunt
publice dicturi nonnulli optimae notae Juvenes. Et quidem

Prologi vices ornare conabitur Joh. Andreas Cämmerer / Mansfeld.

Ex ipsis Salomonis Proverbiis oratiuncularum argumenta petent se-
quentes, nimirum

X 2364720
E Cap. XXI. v. 17. ostendet Joh. Christian Straube, Kriegstädt: *Vinum
egenum fore, qui diligit letitiam, quiue diligit vinum & pingua, non iri-
ditatum.*

E Cap. XXII. v. 1. dicit Christian Eichhorn / Merseb, *Eligibilis esse nomen
bonum, quam divitias multas, quam argentum & quam aurum gratians
bonam.*

E Cap. XXII. v. 6. Elegis Latinis canet Joh. Christian Hintsch, Wur-
censis, in verba: *Imbue puerum juxta viam suam, etiam cum senuerit,
non recedet ab ea.*

E Cap. XXIV. v. 10 Christian Gottfried Kloss / Zöschensis, cantatu-
rus est carmine vernaculo de eo; *Si quis remissus fuerit in die angustiis,
angustiam fore ejus fortitudinem.*

E Cap. XXIV. v. 17. Aug. Hertling / Martisb. expendet verba: *Cum ceci-
derit inimicus tuus, ne lateris, & cum impeerit, ne exultet cor tuum.*

E Cap. XXIV. v. 21. Joh. Gottfried Grünwald, Neo-March, medita-
bitur in verba: *Tiime Iehovan, fili mi, & regem.*

Et sex isti Juvenes oratiunculis suis finitis agent decentes, quibus
debent, pro beneficiis in se collatis grates, mutaturi cum Academia
Lyceum nostrum.

E Cap. XXIV. v. 29. Carmen Germanicum modulabitur Joh. Chris-
tian Delsner, in verba: *Ne dicas, quemadmodum fecit mihi, sic faciam
ei, reddam ipsi viro secundum opus suum.*

F. Cap. XXV. v. 11. Christian Schwöpe / Carmine Heroico canere
studebit in verba: *Mala aurea cum figuris argenteis verbum dictum
quibus modis dici debet.*

Epilogi partes explere laborabit Joh. Christian Brunert / Merseb,

Ad sint Auditores frequentes, ad sint benevoli, quo peroraturi addatur
calcar, nobisque omnibus nova obsequendi inserviendiq;
imponatur necessitas.

F.H. 135
69

II d
110

De obsequio et Beneficiis

DE
ARGUMENTIS
AD
MORES

INFRIMIS SPECTANTIBVS
IN

GYMNASIO MERSEBVR-
GENSI

IPSIS APRILIS CALENDIS

A.O.R. MDCCXXIII.

HORA SECUNDA POMERIDIANA

PVBlice DICETVR,

AD QVOD

SVMOS RERV SCHOLASTICARVM CVRATORES,
PATRONOS ATQVE FAVTORES,

QVO PAR EST,

CVLTV ET RITV

CONVOCAT

ERDMANN VHSE, RECT.

MERSEBVRGI,

LITERIS GOTTSCHIKIANIS.

